

עיון סדום (בראשית יט)

"Sodomy" – Indeed? (Gen. 19)

(1) בראשית יג, יג

וְאִנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לְה' מְאֹד:

(2) בראשית יט:א-ט

(א) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בַּעֲרֵב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם וַיִּרְאוּ לוֹט וַיִּקָּם לִקְרֹאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אַפְּסֵי אַרְצָה: (ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדֹנָי סוּדוֹ נָא אֶל־בַּיִת עֲבַדְכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בְרָחוּב נָלִין: (ג) וַיַּפְצְרֻם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בַּיִתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אֶפֶה וַיֹּאבְלוּ: (ד) טָרֶם יִשְׁכְּבוּ וְאִנְשֵׁי הָעִיר אֲנָשֵׁי סְדֹם נִסְבּוּ עַל־הַבַּיִת מִנְעַר וְעַד־זֶקֶן כָּל־הָעָם מִקְּצֵה: (ה) וַיִּקְרָאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֵיךְ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הַזֶּה הֲיָצִיאָם אֵלֵינוּ וַנְּדַעַה אֹתָם: (ו) וַיֵּצֵא אֱלֹהִים לוֹט הַפְּתִיחָה וְהַדְּלֵת סָגַר אַחֲרָיו: (ז) וַיֹּאמֶר אֶל־נָא אַחֵי תִרְעוּ: (ח) הִנֵּה־נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָא אֹתָהֶן אֵלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֶל־תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּעַל קַרְתִּי: (ט) וַיֹּאמְרוּ גַש־הֲלָאָה וַיֹּאמְרוּ הֲאֵתָד בָּא־לְגוֹר וַיִּשְׁפֹּט שְׁפוֹט עֲתָה נִרְעֵ לָךְ מֵהֶם וַיַּפְצְרוּ בְּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְשׂוּ לְשֹׁבֵר הַדְּלֵת:

And the two angels came to Sodom at even; and Lot sat in the gate of Sodom; and Lot saw them, and rose up to meet them; and he fell down on his face to the earth; and he said: 'Behold now, my lords, turn aside, I pray you, into your servant's house, and tarry all night, and wash your feet, and ye shall rise up early, and go on your way.' And they said: 'Nay; but we will abide in the broad place all night.' And he urged them greatly; and they turned in unto him and entered into his house; and he made them a feast, and did bake unleavened bread, and they did eat. But before they lay down, the men of the city, even the men of Sodom, compassed the house round, both young and old, all the people from every quarter. And they called unto Lot and said unto him: 'Where are the men that came into thee this night? bring them out unto us, that we may know them.' And Lot went out unto them to the door and shut the door after him. And he said: 'I pray you, my brethren, do not so wickedly. Behold now, I have two daughters that have not known man; let me, I pray you, bring them out unto you, and do ye to them as is good in your eyes; only unto these men do nothing; forasmuch as they are come under the shadow of my roof.' And they said: 'Stand back.' And they said: 'This one fellow came into sojourn, and he will needs play the judge; now will we deal worse with thee, than with them.' And they pressed sore upon the man, even Lot, and drew near to break the door.

- 1) Why is לוט at the gate of the city?
- 2) Why are the men of סדום described as including זקן ועד זקן?
- 3) Why does לוט describe his daughters as ידעו איש and what does this tell us about them?
- 4) How do we understand their demand to "know" the visitors?
- 5) Why did the townsfolk accuse לוט of "playing the judge"?

Source #2: The "mirror" story – the concubine of Gibeah

(6) שופטים יט, כב-כה

(כב) הָמָּהּ מִיִּטְבִּיבִים אֶת־לִבָּם וְהִנֵּה אַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי בְנֵי־בְלִיעֵל נִסְבּוּ אֶת־הַפֶּיֶת מִתְדַפְּקִים עַל־הַדְּלֹת וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִישׁ בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה לֵאמֹר הוֹצֵא אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא אֶל־בֵּיתְךָ וַנִּדְעֶנּוּ: (כג) וַיֵּצֵא אֵלֵיהֶם הָאִישׁ בְּעַל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲלֵאֱחָי אֲל־תִּרְעוּ נָא אֲחָרַי אֲשֶׁר־בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־בֵּיתִי אֲל־תִּנְעֲשׂוּ אֶת־הַנְּבִלָה הַזֹּאת: (כד) הִנֵּה בְתִי הַבְּתוּלָה וּפְלִגְשָׁהּוּ אוֹצִיאוּהָנָּא אוֹתָם וְעָנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלֹא־יֵשׂוּ דָבָר הַנְּבִלָה הַזֹּאת: (כה) וְלֹא־אָבּוּ הָאֲנָשִׁים לְשִׁמְעַע לוֹ וַיַּחֲזֹק הָאִישׁ בְּפִלְגָּשׁוֹ וַיֵּצֵא אֵלֵיהֶם הַחַיִּץ וַיִּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְלוּ־בָּהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וַיִּשְׁלְחוּהָ בְּעֹלוֹת הַשָּׁחַר:

As they were making their hearts merry, behold, the men of the city, certain base fellows, beset the house round about, beating at the door; and they spoke to the master of the house, the old man, saying: 'Bring forth the man that came into thy house, that we may know him.' And the man, the master of the house, went out unto them, and said unto them: 'Nay, my brethren, I pray you, do not so wickedly; seeing that this man is come into my house, do not this wanton deed. Behold, here is my daughter a virgin, and his concubine; I will bring them out now, and humble ye them, and do with them what seemeth good unto you; but unto this man do not so wanton a thing.' But the men would not hearken to him; so the man laid hold on his concubine, and brought her forth unto them; and they knew her, and abused her all the night until the morning; and when the day began to spring, they let her go.

(7) פירוש רשב"ם בראשית יט:ה.

ונדעה אותם – משכב זכור, וכן בפילגש בגבעה

(8) פירוש ר"י בכור שור בראשית יט:ה.

ונדעה אותם – לולי כי אמר להם לוט: הנה נא לי שתי בנות וגו', הייתי אומר: כי לא היו מבקשים אותם כי אם לידע אם הם מרגלים או אנשים רעים וגנבים. אבל מתשובתו של לוט שאמר: הנה נא לי שתי בנות, יש להבין כי לעבירה היו תובעין אותן לה {ת}עליל בהם.

(9) פירוש רד"ק בראשית יט:ה.

ונדעה אותם – מי הם ואיך לא ירא לבוא לעירנו אנשים זכרים, ר"ל שאמרו להרגם כמו ונדעה דפלגש בגבעה וכמו שאמר האיש בספרו המעשה, אותי דמו להרוג ויש מפרשים ידיעת, משכב זכור.

Source #3: What the prophet has to say about the sin of Sdom

(10) יחזקאל פרק טז:טז

הִנֵּה־זֶה הָיָה עֵץן סֹדֶם אַחֻתְךָ גָּאוֹן שְׁבַע־תְּלַחֵם וְשִׁלּוֹת הַשֶּׁקֶט הָיָה לָהּ וּלְבָנוֹתֶיהָ וַיִּדְעֵנִי וַאֲבִיוֹן לֹא הִחֲזִיקָה: Behold, this was the iniquity of thy sister Sodom: pride, fullness of bread, and careless ease was in her and in her daughters; neither did she strengthen the hand of the poor and needy.

Sources #4: Humah "pledges"

(11) בראשית פרק מב פסוק לז

וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי בְנֵי תַמְתִּית אֲסֹרָא אֲבִיאָנּוּ אֵלֶיךָ תְּנֵה אֹתוֹ עַל־יָדֵי וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ: Reuben spoke to his father, saying, "Kill my two sons, if I do not bring him to you..."

(12) בראשית פרק מג פסוק ט

אֲנֹכִי אֶעֱרְבֶנּוּ מִיָּדֵי תִבְקָשׁנּוּ אֲסֹרָא הִבִּיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחִטָּאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים: I'll be collateral for him. From my hand will you require him...

Sources #5: The (occasional?) meaning to the word "Na'ar" in T'nakh

(13) בראשית פרק לד פסוק יט

וְלֹא־אֲחָר הַנְּעַר לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר בִּי חֲפִץ בְּבַת־יַעֲקֹב וְהוּא נִכְפָּד מִכָּל בֵּית אָבִיו:

(14) תהלים פרק קמח פסוק יא-יב

מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אֶרֶץ: בַּחֲוָרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת זָקְנִים עַם־נְעָרִים: